فیلمبرداری «کوسه» تمام شد

فیلمبرداری فیلم سینمایی «کوسه» به کارگردانی علی عطشانی و تهیه‌کنندگی سیدمحمد احمدی روز گذشته شنبه ۱۱ مرداد در لوکیشن نیاوران به پایان رسید و کیک مراسم پایان فیلمبرداری توسط آسیا تاشکین، بازیگر مهمان از کشور ترکیه بریده شد. مهدی هاشمی، مهران احمدی، سیما تیرانداز، بهناز جعفری، ریحانه پارسا، محمدجواد جعفرپور، مهران رجبی، بهراد خرازی، آن ماری سلامه، پژمان جمشیدی و... مجموعه بازیگران این فیلم را تشکیل می‌دهند./ جام‌جم دیلی

«امان از این دل» منتشر شد

آلبوم موسیقی «امان از این دل» با نوازندگی نی مسعود جاهد و همراهی فضل‌ا... شهرکی به‌عنوان نوازنده تمبک و علیرضا آقاجری به‌عنوان خواننده در دسترس مخاطبان قرار گرفت. تعدادی از آثار منتخب موسیقی اصیل ایرانی که چند دهه اخیر مورد پسند شنوندگان موسیقی قرار گرفته در این آلبوم منتشر شده‌است./ مهر

سیمای نجیب چند آنارشیست

نهضت مشروطه‌خواهی، صدها شهید اهل کلمه روی دست انقلاب گذاشت؛ درباره ۵ شاعر مقتول در این نهضت بیشتر بدانید

سعید سلماسی

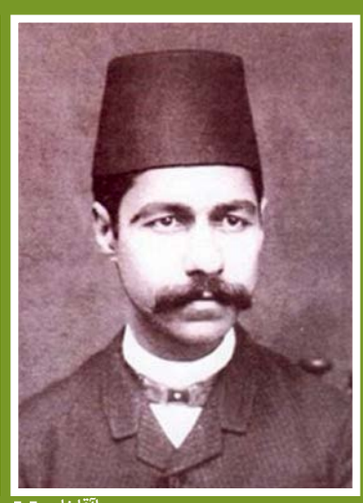
میرزاآقاخان

فرخی یزدی

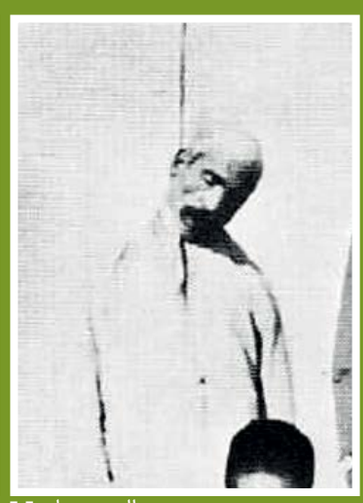
میرزا احمد سهیلی

میرزاده عشقی

صابر محمدی
ادبیات و هنر

سال‌ها پیش از صدور فرمان مشروطیت دست به کار شده بودند. قرار بود وقتی مظفر، صبح روز چهاردهم مردادماه صدوچهارده سال پیش امضای همایونی را می‌زند پای آن برگه، بالاخره پس از سال‌ها مبارزه، پا روی پا بیندازند، یك استکان چای بهاره گیلان بنوشند، دفتر شعرشان را باز کنند و این بار غزلی شادمانه بنویسند برای به‌نتیجه‌رسیدنِ انقلابشان.

اما تاریخ، نسخه آدم‌ها را همیشه آن‌طور که شاعران انتظار دارند نمی‌پیچد. همان روز آنها، البته آنها که عمر مبارزه‌شان به صدور فرمان رسیده بود، فهمیدند که این، تازه آغاز کار است؛ فهمیدند که فعلا قرار نیست باروت کلماتشان در گنجه تاریخ ادبیات ایران خیس بخورد و همچنان باید آنها را به صف کنند.

شاعران خون و خفت؛ این تعبیری است که چند سال پیش یکی از شاعران دهه پنجاه در توصیفِ برخی شاعران کله‌شق سیاسی به کار برده بود. خونش توصیف است، خفتش قضاوت؛ قضاوتی که کمتر بهره‌ای از انصاف برده است. آنها، راویان زمانه پرفراز و فرود خویش بودند، گیرم راویانی تندمزاج با عصبی انگیخته به دور از منطق‌های مبارزاتی.

نام‌های اهالی کلمه در فهرست شهدای انقلاب مشروطه بسیارند. از روزنامه‌نگار و فیلسوف گرفته تا شاعر و داستان‌نویس و تاریخ‌نگار. در این میان، ما تنها شاعران را یاد آورده‌ایم.

پنج شاعر از کرمان، تبریز، همدان، سلماس و یزد. سرنوشت برای همه آنها، نسخه ثابتی پیچید؛ آنها شهید کلمه و شعر بودند.

سر به پای آزادی

- **محمد فرخی یزدی، شاعر و روزنامه‌نگار**
- **درباره:** بی‌انصافی محض است اگر درباره‌اش این‌طور قضاوت کنیم که شاعری بود در قید و بند سیاستِ محض و شعرش نیز، شعاری بود سرراست برای همان آرمان‌های سیاسی‌اش. اگر این‌طور بود شهرام ناظری در کانون چاوش و یزدی‌ها وقت ماه محرم شعرهایش را فریاد نمی‌زدند از جمله آن شعر معروف را که: «آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی/ دست خود ز جان شستم از برای آزادی». و آن یکی غزل شاهکارش را که می‌گوید: «زندگی‌کردن من مردن تدریجی بود/ آنچه جان کند تنم، عمر حسابش کردم». با این‌که سردبیر نشریاتی سیاسی چون «طوفان» و نیز نماینده یزدی‌ها در دوره هفتم مجلسی شورای ملی بود، اما نظام زیبایی‌شناسانه شعرش یکراست در اختیار سیاست نبود.
- **روایت مرگ:** درباره فرخی یزدی افسانه‌پردازی‌ها شده است. از جمله این‌که هنوز خیلی‌ها معتقدند واقعا لب‌های او را در زندان دوخته بودند. چند سال پیش انور خامه‌ای که هم‌بند او بود گفته بود از خودش در این باره پرسیده و شاعر هم جواب داده مگر کرباس است که بدوزند؟! خب مشخص است که معنایی کنایی از لب‌دوختن در رسانه‌های آن روزگار مد نظر بوده و بسیاری متوجه این کنایه نشده‌اند و عده‌ای هم متوجه شده‌اند اما نتوانسته‌اند از وسوسه پرداختنِ واقعگرایانه به درامی چنین دردناك بگذرند. با این حال، ۲۵ مهر ۱۳۱۸ در زندان قصر، او کشته شد.
- **قاتل:** بنا به اظهار دادستان محاکمه عمال شهربانی، فرخی در بیمارستان زندان، توسط پزشك احمدی کشته شد، اگرچه گواهی رئیس زندان حاکی از فوت فرخی بر اثر ابتلا به مالاریا و نفریت است.
- **آلت قتل:** آمپول هوا.
- **مدفن:** مدفن فرخی نامعلوم مانده است ولی برخی شواهد حاکی است احتمالا در گورستان مسگرآباد به طور ناشناس دفن شده‌است.
- **بیشتر بخوانید:** محمدعلی سپانلو که بر شعر عصر مشروطه متمرکز بود، علاوه بر پرداختن به فرخی یزدی در کتاب «چهار شاعر آزادی»، کتابی مستقل هم درباره او تدوین کرد با عنوان «شهر شعر فرخی». این کتاب، اول بار سال ۱۳۷۵ در نشر علم منتشر شد.

سیمای نجیب یك آنارشیست

- **میرزاده عشقی، شاعر، نمایشنامه‌نویس و روزنامه‌نگار**
- **درباره:** پنج سال از فرخی یزدی کوچك‌تر بود اما وجه اشتراك بسیار داشتند؛ هر دو از شهرستان به آزادیخواهان در تهران پیوستند، هر دو روزنامه‌نگاری کردند، هر دو در فعالیت سیاسی و در شاعری تندمزاج بودند و هر دو به دستور رضاخان کشته شدند. اگر ملاحظات ادبی را در قضاوتمان درباره این دو دخیل کنیم باید بگوییم عشقی نوگراتر از فرخی بود و تنوع چیزهایی هم که می‌نوشت نسبت به شاعر یزد چشمگیرتر بود. از همین رو بود که در نشریه «قرن بیستم» به مدیریت او، ادبیاتی نوگراتر از ادبیات نشریه «طوفان» به سردبیری فرخی یزدی منتشر می‌شد.
- **روایت مرگ:** گفتیم که پنج سال کوچك‌تر از فرخی یزدی بود. ۱۵ سال پیش از او نیز کشته شد. سال ۱۳۰۳ در خانه‌اش در تهران.
- **قاتل:** در دوره نخست‌وزیری رضاخان، به دستور رئیس اداره تأمینات نظمیه (شهربانی) وقت ترور شد.
- **آلت قتل:** تپانچه.
- **مدفن:** آرامستان ابن‌بابویه تهران.
- **بیشتر بخوانید:** علاوه بر دیوان مبسوط خودش که شعر معروف «سه تابلوی مریم» هم در آن هست، کتاب «سیمای نجیب یك آنارشیست» از محمد قائد را درباره شاعر حتما بخوانید. چاپ اول ویراست دوم کتاب را انتشارات طرح نو سال ۱۳۷۷ منتشر کرده است.

شاعر شهید تبریز

- **احمد سهیلی تبریزی، شاعر**
- **درباره:** از شاعرانی است که از زندگی و فعالیت‌های ادبی و سیاسی‌اش، اطلاعات چندانی در دست نیست. شعرهای اندکی از او باقی مانده که نشان می‌دهد با وجود روحیه انقلابی و پیوستنش به نهضت مشروطه، به لحاظ ملاحظات ادبی، با ادبیات مشروطه همراه نشده است. در شعر او، نوگرایی مدنظر شاعران مشروطه دیده نمی‌شود. غزلش سرشار است از استعارات و تشبیه‌های مکرر شعر کهن فارسی.
- **روایت مرگ:** حتی تاریخ قتل این شاعر تبریزی در منابع فارسی ثبت نشده است. روس‌ها که او را کشته‌اند، نوشته‌اند ۳۱ دسامبر ۱۹۱۰ این شاعر و کنشگر مشروطه‌خواه ایرانی را کشته‌اند. البته تاریخ اعدام او را از یکی از غزل‌های نظمی تبریزی هم می‌توان استخراج کرد که ۱۰ محرم ۱۳۳۰ بوده است. او در پی اشغال تبریز در این سال دستگیر و اعدام شده است.
- **قاتل:** او به دست قوای روس اعدام شد. عکسی از صحنه اعدام او موجود است که نشان می‌دهد روس‌ها او را به همراه حاج‌علی دواچی از اعضای مطرح انجمن تبریز کشته‌اند.
- **آلت قتل:** طناب دار.
- **مدفن:** دقیقا معلوم نیست اما در تبریز.
- **بیشتر بخوانید:** از سهیلی کتاب شعر مستقلی باقی نمانده است. او در سال ۱۳۲۱ قسمتی از غزلیات و اشعار خود را در مجموعه‌ای حاوی اشعار دیگران از جمله هلالی، اهلی، شیخ عطار، ابوسعید ابوالخیر، اوحدی، باباطاهر، مسعود سعد، نزاری و ابن‌یمین به چاپ رسانید.

ضمایر [او]

غم از دست دادن دوست قدیمی

لوریس چکناواریان درگذشت
خسرو سینایی را واقعه‌ای دردناك دانست

لوریس چکناواریان، هنرمند پیشکسوت آهنگساز و از دوستان نزدیك زنده‌یاد خسرو سینایی از دست دادن یك دوست ۶۰ساله را تجربه دردناکی عنوان کرد و از او با عنوان یك شخصیت منحصر به‌فرد و یکی از اسطوره‌های سینمای ایران یاد کرد. به دنبال پیام تصویری پر از احساس چکناواریان برای دوست قدیمی خود، مهرداد اسکویی، هنرمند مستندساز نیز با انتشار مطلبی در صفحه اینستاگرام خود از اهمیت قدردانی ارزش دوستی‌های قدیمی سخن گفته و نوشته است: «لوریس چکناواریان از یك دوستی ۶۰ساله می‌گوید با خسرو سینایی عزیز. او، منوچهر اطیاب، محمدابراهیم جعفری، ژاره تباتبایی، پرویز کلانتری، علی‌اکبر صادقی، غلامحسین نامی، محمدعلی کشاورز و نصرت کریمی از دوستان بیش از نیم‌قرن بودند. دوستی‌های کمیاب و دیریاب در این روزها.» او در ادامه یادداشت خود آورده است: «این چند نفر به من یاد دادند که قدر دوست‌ها و دوستی‌هایم را بیشتر بدانم. و هر سال و هر پنج سال و هر دهه و هر ۲۵ سال و ۱/۵ قرن دور هم جمع شویم. شادی کنیم که چند دوست داریم که مثل شراب در حال کهنه شدن است و لذت نوشیدن دوستی‌ها را بچشیم و تجربه کنیم. از امروز شروع کرده‌ام به دوباره‌آموزی، از زیست و نگاه هنرمندانه معلم عزیزم خسرو سینایی. و برای لوریس چکناواریان، منوچهر طیاب، علی‌اکبر صادقی و غلامحسین نامی طول عمر همراه با سلامتی و حال و احوال خوب آرزو می‌کنم و قدرشان را می‌دانم.»

خسرو سینایی که ۱۱ مرداد بر اثر عفونت ریه و ابتلا به کرونا در بیمارستان درگذشت، یکشنبه (۱۲مرداد) در قطعه هنرمندان بهشت زهرا (س) در کنار مزار زنده‌یاد محمدعلی کشاورز با حضور محدود اعضای خانواده و دوست به خاك سپرده شد.

سینایی حدود یك ماه قبل برای یك عمل جراحی در بیمارستان بیستری بود و بعد از مدتی مرخص شد، اما از هفته قبل به دلیل مبتلا شدن به کرونا با حال وخیم در بیمارستان بستری بود و سرانجام از دنیا رفت. این مستندساز و کارگردان سینما متولد سال ۱۳۱۹ است که فیلمسازی خود را از سال ۱۳۴۶ آغاز کرد. او سال ۶۲ مستند «مرثیه گمشده» با روایت مهاجرت هزاران لهستانی به ایران را ساخت که جایزه‌ای از رئیس‌جمهور کشور لهستان هم گرفت. یکی از مطرح‌ترین فیلم‌های سینمایی این کارگردان «عروس آتش» بود که سال ۷۸ ساخته شد و سیمرغ بلورین بهترین فیلمنامه را در جشنواره فیلم فجر دریافت کرد. یکی از آخرین مستندهای خسرو سینایی «جزیره رنگین» بود که سال ۹۳ با محوریت جزیره هرمز و خاك‌های رنگی این منطقه ساخته شد.

رویداد

جابه جایی تئاتر شهر با قدردانی از هنرمندان

پرفورمنس «جابه‌جایی تئاترشهر؛ یک سانتی‌متر نزدیک‌تر» به طراحی و کارگردانی نصیر ملکی‌جو عصر روز یکشنبه با قدردانی از دو هنرمند معاصر کشورمان پرویز تناولی و بهروز غریب‌پور، هنرمندان هنرهای تجسمی و تئاتر به پایان رسید. «جابه‌جایی تئاتر شهر، یک سانتی‌متر نزدیک‌تر» تازه‌ترین پروژه اجرایی نصیر ملکی‌جو، نویسنده و کارگردان تئاتر بود که روزهای پنجشنبه نهم، جمعه دهم و یکشنبه دوازدهم مرداد در محوطه تئاترشهر پیش روی مخاطبان قرار گرفت./ ایسنا

عدد اول

۱۰۲۹ انتشار جزئیات مالکیت فیلم‌های سینمایی

فهرست گواهی مالکیت فیلم‌های سینمایی و غیر سینمایی شامل ۱۰۲۹ عنوان فیلم منتشر شد. این فهرست به همراه اطلاعیه‌ای درباره گواهی مالکیت فیلم سینمایی و غیر سینمایی به شرح ذیل اعلام می‌شود. پیشتر برای این آثار، گواهی مالکیت مدت دار صادر و تحویل شده، اما مالکان این آثار در عین حال می‌توانند با مراجعه به سامانه و ثبت نام، گواهی جدید مالکیتی (دائمی) را چاپ بگیرند./ جام‌جم دیلی

عدد دوم

۲۰ انتشار شماره تازه «پژوهشنامه ادبیات کودک و نوجوان»

بیستمین شماره فصلنامه تخصصی پژوهشنامه ادبیات کودک و نوجوان به همراه فهرست «لاک‌پشت پرنده» منتشر شد. این مجله با مدیرمسؤولی مهدی حجوانی و سردبیری مریم محمدخانی به صورت الکترونیک برای پژوهشگران، دانشجویان و علاقه‌مندان به ادبیات کودک و نوجوان در ۱۸۰ صفحه منتشر شده و علاقه‌مندان برای تهیه آن می‌توانند به نرم‌افزار طاقچه مراجعه کنند. در این شماره فهرست بیستم لاک‌پشت پرنده هم به همراه یادداشتی برای هر کتاب منتشر شده است./ جام‌جم دیلی

عطف [مجله]

«نگاه آفتاب» به‌زودی در پیشخوان مطبوعات

فصلنامه «نگاه آفتاب»، با هدف بازخوانی انتقادی گنجینه عرفانی و حکمی مولانا و باتلاش برای روزآمدسازی، کاربردی‌سازی و عمومی‌سازی میراث معرفتی و زیستی این حکیم عارف، به‌زودی مهمان بازارفرهنگ و مطبوعات خواهد شد.

به گزارش روابط عمومی موسسه فرهنگی هنری سروش مولانا، این موسسه در تداوم و تکمیل زنجیره فعالیت‌های فرهنگی‌اش در نظر دارد با انتشار این فصلنامه، مجالی برای بازاندیشی در میراث مولانا فراهم آورد و با التزام به رویکرد خودشناسی فرهنگی، در مسیر حقیقت‌جویی (در عرصه معرفت) و رضایتمندی (در عرصه زیست) قدم بردارد.

نگاه آفتاب با پرهیز از رویکردهای هیجانی می‌کوشد از ظرفیت و ذخیره فرهنگی همه اندیشمندان و صاحب‌نظران که در مواجهه با مدرسه فرهنگی و معرفتی مولانا سخنی سلیم و سلیقه‌مند دارند فارغ از نگاه همدلانه یا منتقدانه‌شان استفاده کند و آداب میزبانی را به جا بیاورد.

شماره نخست نگاه آفتاب، اول مهرماه و در آستانه روز بزرگداشت مولانا منتشر خواهد شد. صاحب امتیاز این فصلنامه موسسه فرهنگی هنری سروش‌مولانا و مدیر مسؤول آن، مریم موسوی است. نگاه آفتاب زیر نظر شورای سردبیری اداره می‌شود.

عکس [قاب]

برده سیاه علیه سیستم برده‌داری

بازی ویل اسمیت در یك درام ضدتبعیض‌نژادی

کیکاووس زیاری
سینمای جهان

بعد از بازی در نقش شخصیت جنی در نسخه زنده «علاءالدین»، با پیشنهادهای زیاد کاری روبه‌رو شده است. ویل اسمیت که مدتی کم‌کار شده بود و کمتر کسی سراغش را می‌گرفت، این روزها در تدارك بازی در چند فیلم تازه است. یکی از آنها «رهایی» است که آنتون فوکوآ کارگردانش خواهد بود. این فیلم چند سال است در دستور کار تولید قرار گرفته و هر بار، به دلیلی ساخت آن به تعویق افتاده است. ویلیام ان کالج فیلمنامه این درام اکشن را نوشته و اسمیت بعد از مطالعه آن، خواستار ایجاد تغییراتی در آن شده است. اسمیت همکاری با یك درام ضدتبعیض‌نژادی را وظیفه خودش دانسته و با اشاره به تحرکات ضد تبعیض‌نژادی دو ماه اخیر اضافه می‌کند: «همه ما تلاش داریم آینده بهتر و روشن‌تری برای خودمان بسازیم. برای همین، تولید فیلم‌هایی چون رهایی اهمیت بیشتری پیدا می‌کنند. فیلم‌هایی از این دست، تاریخ ما را نشان می‌دهد و گذشته‌مان را جلوی چشم‌مان به نمایش درمی‌آورد. تا با واقعیت‌ها روبه‌رو نشویم، نمی‌توانیم رو به جلو حرکت کنیم.» اسمیت در داستان فیلم در نقش پیتر ظاهر خواهد شد، برده‌ای که از دست مالکان بی‌رحم و سنگدل خود فرار می‌کند. در حالی که شکارچیان انسان به‌دنبال پیتر هستند، او از شهری به شهر دیگر سفر می‌کند. مقصد پیتر، ملحق شدن به ارتش آزادیخواه در شمال کشور است. عکس‌هایی که از بدن شکنجه شده پیتر برداشته می‌شود، در روزنامه‌های محلی در سال ۱۸۶۳